

Türkmənistanla ikitərəfli əməkdaşlıq regional tərəfdaşlığa yönəlib

Azərbaycan ilə Türkmənistan arasında iqtisadi əməkdaşlıq son illər mühüm inkişaf mərhələsinə qədəm qoyub. Xəzər dənizi sahillərində yerləşən bu dost və qardaş ölkələr ortaq tarixi köklərə, mədəni yaxınlığa və enerji resurslarının idarə olunması üzrə birgə maraqlara malikdir. Regional və beynəlxalq geosiyasi reallıqlar, xüsusilə də Orta Dəhlizin aktuallığı Bakı və Aşqabad arasında iqtisadi münasibətlərin dərinləşməsinə əlverişli zəmin yaradır.

Hər iki ölkə arasında, ilk növbədə, enerji sahəsində əməkdaşlıq xüsusi önəm daşıyır. Xəzərin enerji ehtiyatlarından səmərəli istifadəyə dair qarşılıqlı anlaşma həm bu ölkələrin maraqlarına, həm də Avropanın enerji təhlükəsizliyinə önəmli töhfə verir. 2021-ci ildə imzalanan “Dostluq” yatağına dair Anlaşma Memorandumu sözügedən sahədə tarixi dönüş nöqtəsi kimi dəyərləndirilir. Uzun illər mübahisəli statusda olan bu yatağın birgə işlənməsi Azərbaycan və Türkmənistanın enerji əməkdaşlığında yeni mərhələnin əsası kimi diqqət çəkir.

Nəqliyyat – logistika sektorunda da tərəflər arasında sinerji getdikcə artır. Azərbaycan Orta Dəhlizin əsas iştirakçısı və nəqliyyat mərkəzi kimi Türkmənistanın tranzit imkanlarını Avropa bazarlarına çıxarmaqda mühüm rol oynayır. Türkmənbaşı – Bakı limanları arasında bərə daşımalarının intensivləşdirilməsi, dəmir yolu infrastrukturunun əlaqələndirilməsi və multimodal daşımaların təşkili bu əməkdaşlığın praktik nəticələridir.

Qeyd edək ki, hazırda dünya üzrə enerji, ticarət və nəqliyyat sistemlərində baş verən dəyişikliklər beynəlxalq logistik dəhlizlərin əhəmiyyətini daha da artırır. Bu kontekstdə Orta Dəhliz kimi tanınan Transxəzər Beynəlxalq Nəqliyyat Marşrutu artıq Avropa ilə Asiya arasında strateji bir körpü rolunu oynayır. Azərbaycanın coğrafi mövqeyi isə bu dəhlizin əsas halqalarından biri olmasını təmin edir. Bu səbəbdən ölkəmizin Orta Dəhlizin inkişafı istiqamətində atdığı addımlar beynəlxalq maliyyə institutlarının diqqət mərkəzindədir.

Orta Dəhliz Çin, Qazaxıstan, Türkmənistan, Xəzər dənizi, Azərbaycan, Gür-

cüstan, Türkiyə və Avropa istiqamətini əhatə edən multimodal nəqliyyat yoludur. Bu dəhliz Şimal və Cənub marşrutları ilə müqayisədə daha qısa və təhlükəsiz bir marşrut təklif edir. Regional və qlobal ticarət axınlarını sürətləndirməklə yanaşı, Orta Dəhliz ölkələrin iqtisadi integrasiyasını və logistika potensialını da artırır.

Ticarət dövryyəsinin artırılması istiqamətində də mühüm addımlar atılır. Son illərdə iki ölkə arasında ticarət dövryyəsinə artım müşahidə olunur. Əsas məhsul qruplarına neft – kimya məhsulları, tekstil, tikinti materialları və kənd təsərrüfatı məhsulları daxildir. Hökumətlərarası komissiyalar çərçivəsində iş adamlarının görüşləri, sərgilər və biznes forumlar təşkil edilir. Bu platformalar qarşılıqlı investisiyaların təşviqinə və yeni layihələrin reallaşmasına şərait yaradır.

Türkmənistan Azərbaycanın nəqliyyat, energetika və tikinti sahələrindəki təcrübəsindən faydalanır. Eyni zamanda, Azərbaycan bu dost ölkənin pambıqçılıq, kənd təsərrüfatı və su ehtiyatlarının idarə olunması üzrə təcrübəsini yüksək qiymətləndirir. İki ölkə arasında elm, təhsil və innovasiya sahələrində də əməkdaşlıq üçün yeni imkanlar formalaşmaqdadır.

Türkmənistan Prezidenti Sərdar Berdiməhəmmədovun və Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin qarşılıqlı səfərləri ikitərəfli münasibətlərin gücləndirilməsində əhəmiyyətli rol oynayır. Prezidentlər səviyyəsində aparılan müzakirələr nəticəsində imzalanan sənədlər təkcə iqtisadi deyil, həm də siyasi və humanitar əməkdaşlığın dərinləşməsinə xidmət edir.

Bütün bu faktlar onu göstərir ki, Azərbaycan – Türkmənistan iqtisadi əməkdaş-

lığı təkcə iki ölkənin deyil, bütövlükdə regionun inkişafına töhfə verən strateji tərəfdaşlığa çevrilməkdədir. Xəzər hövzəsində sabitlik, qarşılıqlı faydalı əməkdaşlıq və müasir çağırışlara uyğun çevik iqtisadi model qurmaq baxımından bu münasibətlər nümunəvi xarakter daşıyır.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev iyulun 16-da Bakıda Türkmənistan Xalq Məsləhətinin sədri Qurbanqulu Berdiməhəmmədov ilə görüşündə də xalqlarımızı dərin qardaşlıq əbənləri birləşdirdiyini və müstəqillik dövründə bu əlaqələrin daha da gücləndiyini vurğulayaraq ölkələrimizin bir çox sahələrdə uğurla əməkdaşlıq etdiyini diqqətə çatdırıb.

Q.Berdiməhəmmədov isə hər iki ölkənin doğmalığının əsasında möhkəm tarixi bünövrə və qohumluq, bir-birinə qarşılıqlı ehtiyacının olması kimi anlayışlar dayandığını bildirərək əlavə edib ki, Türkmənistan və Azərbaycan bu gün xarici siyasətdə, iqtisadi, mədəni və humanitar sahələrdə sanballı və geniş əməkdaşlıq gündəliyinə malikdir. Hər iki tərəfin söyləri sayəsində əməkdaşlıq məqsədyönlülüyü və konkretliyi ilə seçilir, sabit və davamlı xarakter daşıyır, yaxşı dinamika nümayiş etdirir.

Bunun əsas, həlledici amili ölkələrimizin liderləri arasında əldə edilmiş ən yüksək səviyyədə qarşılıqlı anlaşma və etimaddır.

Onu da qeyd edək , bu gün Azərbaycan Avrasiyanın mühüm nəqliyyat – logistika mərkəzlərindən biri kimi tanınır. Ölkəmizlə Türkmənistan arasında nəqliyyat sektorunda əməkdaşlığın uğurla genişləndirilməsi, bu sahədə mühüm uğurlar əldə edilməsi də vurğulanan fikrin bariz ifadəsidir. Bu sahədə limanlar vasitəsilə yükləşmələr həyata keçirilir. Dünyada enerjiyə artan ehtiyac mövcud potensialdan daha geniş istifadəni labüd edir. İqlim dəyişikliyi və alternativ enerji sahəsində əməkdaşlıq istiqamətində mühüm layihələr gerçəkləşdirilir. Xüsusilə iqlim dəyişikliyi ilə mübarizədə ortaq maraqlar iki ölkə arasında əməkdaşlığın daha da genişləndirilməsini şərtləndirir.

Türkmənistanın Azərbaycandakı səfiri Qurbanmammət Elyasov ölkəsinin Azərbaycanla əməkdaşlıq siyasətinin əsas istiqamətlərindən bəhs edərkən deyib: “Bu prinsiplərdən biri də Azərbaycanla əlaqələrimizin ardıcıl olaraq möhkəmləndirilməsidir. Ölkələrimiz arasında münasibətlər siyasi, iqtisadi, nəqliyyat və logistika, neft və qaz sahələri üzrə yüksələn xətlə inkişaf

etməkdədir. Azərbaycanın beynəlxalq platformalarda Türkmənistanın təşəbbüslərini dəstəkləməsi faktını yüksək qiymətləndiririk. Azərbaycan bizim üçün qardaş ölkədir, qardaş xalqdır və biz bütün mövcud potensialdan istifadə edərək əlaqələrimizi ardıcıl olaraq gücləndirəcəyik”.

Q.Elyasovun sözlərinə əsasən, Türkmənistan və Azərbaycanın müxtəlif sahələrdə əlaqələrinin gücləndirilməsində Türkmənistanın Prezidenti Sərdar Berdiməhəmmədovun və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin şəxsi xidmətləri böyükdür. Nəqliyyat sahəsində əməkdaşlıq həm ölkələrimiz, həm də qonşularımız üçün böyük perspektivlər açır. Bu məqamda hər iki ölkənin imkanlarının daha böyük imkanlarını qeyd etmək vacibdir. Çünki Türkmənistanın Xəzər dənizindəki qonşularla müqayisədə yüklərin daşınması üçün böyük potensialı var. Bu isə Türkmənistanın həm Çindən Avropaya, həm də əks istiqamətdə tranzit yük axınının artırılması ilə bağlı mövcud çağırışlara hazır olduğunu göstərir.

Bu ölkələr arasında əməkdaşlığın möhkəmləndirilməsi və dövlətlərarası münasibətlərin perspektivləri, o cümlədən onların inkişaf yolları ilə bağlı daim konstruktiv fikir mübadiləsi aparılır. Hazırda Xəzər dənizinin dibi ilə Türkmənistan və Azərbaycan arasında fiber-optik kabelin çəkilməsi üçün texniki – iqtisadi əsaslandırmanın yaradılması üzrə ekspertlər səviyyəsində fikir mübadiləsi gerçəkləşdirilir.

Sonda qeyd edək ki, Azərbaycanın Türkmənistanla qarşılıqlı münasibətlərin inkişaf etdirilməsində hər iki ölkənin rəhbərlərinin siyasi iradəsinin, yüksək səviyyəli səfərlərin, keçirilən görüşlərin önəmli rolu var. Ölkələrimiz arasında əməkdaşlığın güclənməsi fonunda iqtisadi – ticarət əlaqələr də genişlənir. Hər iki dövlətin ortaq fəaliyyəti və iqtisadi sahədə tərəfdaşlığı regionun inkişafına mühüm töhfə verir.

V.BAYRAMOV
XQ